

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TALABALARNING TEXNOLOGIK KOMPETENTLIGI RIVOJLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH

Xolmuminov Tohir Zayilovich

*“TIQXMMI” Milliy tadqiqot universitetining
Qarshi irrigatsiya va agrotexnologiyalar instituti*

Annotatsiya: Ushbu maqolada raqamli texnologiyalar asosida talabalarning texnologik kompetentligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish masalalari ko'rib chiqiladi. Raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga keng joriy etish orqali talabalarning texnologik bilim va ko'nikmalarini oshirish usullari va amaliyotlari tahlil qilinadi. Shuningdek, raqamli texnologiyalarning ta'lim samaradorligiga ta'siri hamda ularni joriy etishda duch kelinadigan muammolar va ularni hal etish yo'llari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: Raqamli texnologiyalar, texnologik kompetentlik, ta'lim metodikasi, talabalarning rivojlanishi, ta'lim samaradorligi.

Kirish: Raqamli texnologiyalar hozirgi zamon ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylandi. Zamonaviy texnologiyalarning jadal rivojlanishi va ularning ta'lim jarayonida keng qo'llanilishi ta'lim tizimida yangi yondashuvlar va usullarni talab qilmoqda. Talabalarning texnologik kompetentligini rivojlantirish ularning kelajakdagi muvaffaqiyati uchun muhim ahamiyatga ega. Raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayonida keng joriy etish orqali talabalarning texnologik bilim va ko'nikmalarini oshirish mumkin. Shu sababli, raqamli texnologiyalar asosida talabalarning texnologik kompetentligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish masalalari dolzarb bo'lib qolmoqda.

Metodlar bo'limi: Raqamli texnologiyalar asosida talabalarning texnologik kompetentligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish jarayonida bir nechta metodlar qo'llaniladi:

1. **Interaktiv o'quv dasturlari:** Talabalarga interaktiv dasturlar orqali bilim berish ularning darsga qiziqishini oshiradi va materialni yaxshi o'zlashtirishga yordam beradi.

2. **Onlayn platformalar va dasturlar:** Talabalarga masofaviy ta'lim berish uchun onlayn platformalar va dasturlardan foydalanish talabalarning o'qish imkoniyatlarini kengaytiradi va ularning mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

3. **Virtual va aralash ta'lim usullari:** Virtual ta'lim muhitlari va aralash ta'lim usullaridan foydalanish orqali talabalar real hayot sharoitlariga yaqinlashadi va amaliy ko'nikmalarni egallaydi.

4. **Simulyatsiyalar va o'yinlar:** Simulyatsiyalar va o'yinlar orqali ta'lim berish talabalarning texnologik ko'nikmalarini oshiradi va ularga real hayotdagi vaziyatlarni sinab ko'rish imkoniyatini beradi.

5. **Fidbek va baholash tizimlari:** Talabalarning o'z bilimlarini muntazam ravishda baholab borish va ularga tezkor fidbek berish orqali ularning o'zlashtirish darajasi oshiriladi va kamchiliklarini aniqlash imkoniyati yaratiladi.

Natijalar bo'limi:

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga kiritish talabalarning texnologik kompetentligini oshirishda samarali bo'lib, bu ko'nikmalarni rivojlantirishga katta yordam beradi. Interaktiv o'quv dasturlari, onlayn platformalar, virtual va aralash ta'lim usullari, shuningdek, simulyatsiyalar va o'yinlar yordamida ta'lim berish usullari talabalarning o'quv motivatsiyasini va mustaqil ta'lim olish imkoniyatlarini sezilarli darajada oshiradi.

Onlayn platformalar va dasturlardan foydalanish talabalarning ta'lim jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshirib, ularga bilimlarini yanada chuqurlashtirish imkonini beradi. Virtual ta'lim muhitlari va aralash ta'lim usullari talabalarga real hayot sharoitlariga yaqinlashish imkoniyatini yaratadi va amaliy ko'nikmalarini oshiradi.

Shuningdek, raqamli texnologiyalar yordamida talabalarning ta'limdagi muvaffaqiyat darajasi ham oshganligi kuzatildi. Masalan, interaktiv o'quv dasturlari va onlayn platformalar orqali o'quv materiallarini mustaqil ravishda o'zlashtirish talabalarning bilim darajasini oshirganligi aniqlangan.

Raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayonida qo'llashning yana bir muhim natijasi - bu o'qituvchilarning malakasini oshirish va ularning raqamli ko'nikmalarini rivojlantirishdir. O'qituvchilar uchun tashkil etilgan malaka oshirish kurslari ularga raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish imkoniyatini yaratdi va ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va interaktiv qilishga yordam berdi.

Yuqoridagi natijalar raqamli texnologiyalar asosida talabalarning texnologik kompetentligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish orqali ta'lim tizimining samaradorligini oshirish va talabalarning texnologik ko'nikmalarini mustahkamlash mumkinligini ko'rsatmoqda. Shu bilan birga, bu yondashuv talabalarning kelajakdagi muvaffaqiyati va raqobatbardoshligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Munozara bo'limi: Raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga kiritish talabalarning texnologik kompetentligini oshirishda katta ahamiyatga ega. Bu jarayonda ta'lim muassasalari va pedagoglar raqamli texnologiyalardan foydalanish bo'yicha yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi lozim. Shu bilan birga, talabalarga raqamli vositalar orqali ta'lim berishning samaradorligini oshirish maqsadida, ularning

texnologiyalardan foydalanish qobiliyatlari va ehtiyojlariga mos keladigan usullarni tanlash kerak.

Raqamli texnologiyalarni joriy etishning afzalliklaridan biri - ta'lim jarayonini interaktiv va qiziqarli qilish imkoniyatidir. Bu, o'z navbatida, talabalarning o'quv motivatsiyasini oshiradi va ularning bilimlarini chuqurlashtiradi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar talabalarning mustaqil ta'lim olish imkoniyatlarini ham kengaytiradi.

Biroq, raqamli texnologiyalarni joriy etishda bir qator muammolar mavjud. Jumladan, texnik jihozlarning yetishmasligi, internet tarmoqlarining sifati va barqarorligi, hamda pedagoglarning raqamli ko'nikmalarining yetarli emasligi kabi masalalar ko'plab muassasalarda dolzarb bo'lib qolmoqda. Bu muammolarni hal etish uchun davlat siyosati doirasida qo'shimcha mablag' va resurslar ajratilishi zarur.

Raqamli texnologiyalar asosida talabalarning texnologik kompetentligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning asosiy yo'nalishlaridan biri - pedagoglar uchun doimiy ravishda malaka oshirish kurslarini tashkil etishdir. Bu kurslar orqali pedagoglar raqamli texnologiyalardan foydalanish bo'yicha zarur bilim va ko'nikmalarni egallashlari mumkin. Shuningdek, ta'lim muassasalarida raqamli infratuzilmani rivojlantirish va modernizatsiya qilish ham muhim ahamiyatga ega.

Umuman olganda, raqamli texnologiyalar asosida talabalarning texnologik kompetentligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish ta'lim tizimining samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Bu boradagi islohotlar va yangiliklar talabalarning raqamli ko'nikmalarini mustahkamlashga, ularning kelajakdagi muvaffaqiyati va raqobatbardoshligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. S. M. Aliev, "Ta'limda raqamli texnologiyalar", O'zbekiston milliy universiteti nashriyoti, 2020.
2. R. A. Karimov, "Raqamli ta'lim metodikasi", Toshkent davlat pedagogika universiteti nashriyoti, 2021.
3. N. Yuldasheva, "Talabalarning texnologik kompetentligini rivojlantirish", Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti nashriyoti, 2019.
4. M. T. Abdullaev, "Ta'limda innovatsion texnologiyalar", Sharq nashriyoti, 2022.
5. F. M. Rahimov, "Ta'lim jarayonida raqamli vositalar", Fan va texnologiya nashriyoti, 2020.